

Kommentar till Budgetskrivelse 2021 för Arbetsmarknads- och socialnämnden

Saco har genom förvaltningsrådet getts möjlighet att inkomma med kommentarer gällande Budgetskrivelse 2021 för Arbetsmarknads- och socialnämnden. Saco delar nämndens uppfattning gällande flera av de frågor som lyfts fram i skrivelsen, t ex avseende de förändringar i omvärlden som bedöms påverka nämnden under de kommande åren. Saco kommer främst i denna kommentar att fokusera på de frågeställningar där vi har en avvikande uppfattning samt på frågor som vi anser har tappats bort i nämndens budgetskrivelse.

Påverkansfaktorer i omvärlden

Att Malmö är en växande stad med en hög befolkningstillväxt är positivt, men det innebär också fler människor som kan komma att behöva hjälp eller stöd. Den rådande pandemin och lågkonjunkturen i dess kölvatten innebär med största sannolikhet att fler människor kommer att hamna i en socialt utsatt situation och kan komma att behöva olika typer av insatser. Det kan inte nog betonas hur betydelsefullt det är att samhället som helhet fungerar. Det finns många faktorer som bidrar till att en redan ansträngd socialtjänst nu förväntas klara ännu mer och då är det avgörande att förvaltningen får förutsättningar och resurser att hantera de krav som ställs.

Samarbeten i staden – avgörande för att lyckas

För att stadens olika förvaltningar/nämnder tillsammans ska kunna arbeta med stadens gemensamma utmaningar behöver det finnas forum för samarbete med mandat att samverka över förvaltnings-, verksamhets- och professionsgränser. Saco ser med oro på hur förvaltningarna omorganiseras och utvecklas utan att beakta förutsättningarna för att kunna samarbeta. I någon förvaltning organiseras det efter datumindelning för brukarna, i någon verksamhet utifrån geografiska områden, inom grundskolan är det skolområden som inte följer geografien utan har en annan fördelning, i några verksamheter är det uppdelat utifrån olika målgrupper istället. Sådana här olikheter i organisering finns såväl mellan som inom flera av stadens förvaltningar och det gör möjligheterna att samverka betydligt svårare än de hade behövt vara. De frågor som Arbetsmarknads- och socialnämnden ansvarar för är till stor del sådana där samverkan med andra delar av staden behövs och därför är organiseringen en viktig del av förutsättningarna för att lyckas. Saco vill särskilt lyfta fram vikten av att beakta forskning, ha helhetssyn och delaktighet från alla professioner i organisering och utveckling av stadens verksamheter.

Nämndens identifierade utmaningar i Malmö stad

Saco vill särskilt lyfta fram två av de utmaningar som omnämns i budgetskrivelsen; *Fortsatt utveckling av det gemensamma arbetet för likvärdiga uppväxtvillkor* och *Utvecklad samverkan med civilsamhället*.

Den första av dessa punkter som handlar om likvärdiga uppväxtvillkor instämmer vi till fullo i betydelsen av. Saco anser att en rad beslut som fattats inom förvaltningen går emot denna målsättning, t ex den nya riktlinjen avseende boendebistånd som har fått till följd att barnfamiljer som ansetts vara strukturellt hemlösa tvingats flytta från lägenheter med andrahandskontrakt till betydligt osäkrare boendeformer. Att inte ha en trygg plats som är ens hem har stor påverkan på en människas liv och det påverkar förutsättningarna att lyckas i skolarbetet. Saco är medvetna om att socialtjänsten inte ska vara en parallell bostadsförmedling, men anser också att det är problematiskt när människor nekas boende eller till och med tvingas flytta från lägenheter där de bott under en längre tid. Att sakna en bostad innebär en social utsatthet. Det går inte att säga att man arbetar för likvärdiga uppväxtvillkor och samtidigt försvåra tillvaron för familjer som anses vara sk strukturellt hemlösa. Det borde finnas en gräns för hur länge de kortsiktiga bistånden kan beviljas om ingen annan lösning uppkommit.

Gällande utvecklad samverkan med civilsamhället så instämmer Saco i nämndens uppfattning att det är viktigt med ett gott samarbete. Förutom att såväl civilsamhället som stadens verksamheter behöver få resurser så är det av yttersta vikt med långsiktighet. Att etablera förtroende, arbetssätt och relationer tar tid, både mellan organisationer och verksamheter och i förhållande till Malmöborna. Malmö stad behöver en hållbar och långsiktig organisering som finns där människorna finns. Sedan staden övergick till fackförvaltningar utan koppling till stadens geografi är detta en särskilt viktig fråga att belysa för att inte tappa bort den lokala förankringen och samarbetet. Vidare anser Saco att nämndens arbete på ett tydligare sätt borde kopplas ihop med det arbete som görs inom ramen för CTC – Communities that care, vilket tyvärr inte omnämns någonstans i budgetskrivelsen.

Förändring och utveckling av nämndens verksamhet och förutsättningarna för det sociala arbetet

Ny organisering 2020

Saco delar inte arbetsgivarens uppfattning att den nya organisationen leder till de mål som omnämns i budgetskrivelsen utan ser snarare hur förvaltningen rör sig bort från dessa mål genom de förändringar som genomförs. Utifrån den nya organiseringen ser vi t ex en ökad centralisering vilket minskar möjligheten till socialt arbete nära Malmöborna. Än så länge är denna utveckling tydligast inom de delar som arbetar med myndighetsutövning gällande vuxna med t ex missbruk, men sannolikt kommer fler delar av verksamheten att röra sig i samma riktning. Antalet socialsekreterare som ska arbeta med varje hushåll riskerar att öka bl a med anledning av att missbruk och boende har delats upp och lagts i olika avdelningar. De socialsekreterare som arbetar med samma hushåll kommer inte alltid att sitta i samma lokaler vilket ytterligare försvårar arbetet. Vidare anser Saco att det finns en stor risk för stuprör framöver och att helhetssynen i arbetet med Malmöborna därmed riskerar att gå förlorad.

Ur ett budgetperspektiv är det möjligt att det kan anses vara tydligare gällande styrningen, men ur ett verksamhetsperspektiv upplevs det som otydligare med de stuprör som den nya organisationen medför och otydligheten i hur frågor som berör mer än en avdelning ska hanteras. Det är av yttersta vikt att socialsekreterarna och cheferna får arbetsro och kan fokusera på klientarbetet och ges möjlighet att använda sin kompetens. Det tar mycket kraft och energi att ofta byta ärenden, förhålla sig till nya arbetssätt, få ny chef eller att nya arbetsgrupper ska bildas.

Arbetsmarknad och ekonomiskt bistånd

Saco ser med oro på hur allt mer av samtalet om ekonomiskt bistånd handlar om kontroll och nästan ingenting om orsakerna till behovet av stöd eller vilka insatser som visat sig göra skillnad. I förlängningen riskerar ett sådant fokus att gå ut över de Malmöbor som socialtjänsten ska hjälpa och stödja.

Vidare är Saco fortsatt kritisk till införandet av principen om *arbete först*, då kan det tolkas som att detta skulle vara något helt nytt i verksamheten och något som särskilt skulle behöva betonas. Genom att uttrycka sig så misstänkliggörs såväl socialsekreterarna som människorna som behöver stöd eller hjälp från socialtjänsten. Att som socialsekreterare verka för att människor blir självförsörjande och utveckla enskilda och grupperns egna resurser med hänsyn till det egna ansvaret för sin och andras situation är inskrivet i portalparagrafen i socialtjänstlagen och den övergripande målsättningen i socialtjänstens arbete.

Arbetsmarknads- och socialnämnden

Inom denna budgetram anser Saco att det inte borde göras några effektiviseringar, här finns snarare ett stort behov av tydliga finansiella satsningar. Om inte medarbetarna har rätt förutsättningar att utföra sitt arbete så går det ut över kvaliteten i verksamheten och drabbar ytterst de Malmöbor som behöver stöd och hjälp.

Inom barn och unga är arbetsbelastningen hög och flera hundra utredningar är varje månad försenade och har inte hunnit färdigställas inom den lagstadgade tiden om 4 månader. För de socialsekreterare som arbetar med att utreda behov av stöd, hjälp eller skydd för barn och unga är det en oerhörd stress att aldrig komma ikapp. I budgetskrivelsen står att förvaltningen i ett tidigt skede ska möta upp behovet av skydd eller stöd och utifrån det motivera till insatser. Många av dem som socialtjänsten har kontakt med har ett lågt förtroende för samhället och är inte motiverade till insatser. För att kunna bygga förtroende och tillit krävs tid, något som saknas när arbetsbördan är för stor och då är risken att detta motivationsarbete uteblir. Under de senaste åren har det varit ett ökat inflöde av ansökningar och orosanmälningar som rör barn och unga. Saco anser att det finns en överhängande risk att denna utveckling kommer att fortsätta om inte stadens verksamheter ges förutsättningar att fånga upp behoven i ett tidigare skede.

Gällande digitaliseringen menar de som vi har pratat med att den ännu inte har lett till någon avlastning för socialsekreterarna utan snarare till en ökad belastning då det är nya system som ska implementeras och läras ut till både medarbetare och klienter. Detta behöver nämnden ta höjd för. Flera delar av det som är tänkt att digitaliseras har ännu inte kommit igång. Från Sacos sida tror vi att det på sikt kan innebära en avlastning när olika delar av ansökan om försörjningsstöd digitaliseras, men Sacos uppfattning är att arbetet med digitaliseringen inte har nått dit ännu och ställer sig inte bakom skrivningen gällande att effekterna skulle ha realiserats under våren.

Arbetsmiljö, kompetensförsörjning och lön

I förvaltningen finns många nyanställda socialsekreterare. Andelen socialsekreterare i ålderskategorin 20-29 år har under de senaste tre åren fördubblats. Inom ekonomiskt bistånd är nästan 40% av socialsekreterarna i denna ålderskategori. I budgetskrivelsen omnämns att nämnden arbetar för att öka kompetensen inom ekonomistyrning, men i övrigt lyfts inte behovet av kompetensutveckling fram. Med tanke på hur många unga medarbetare som finns i förvaltningen så är behovet av kompetensutveckling stort och det är även sedan många år efterfrågat kompetensutveckling för mer erfarna medarbetare. Socialt arbete är ett



komplext hantverk som det tar tid att lära sig. Arbetsmarknads- och socialförvaltningen behöver ett strategiskt och långsiktigt arbete för att rekrytera, behålla och utveckla medarbetare. En tydlig finansiell satsning krävs för att kunna nå målet. Saco önskar tydligare skrivningar om behovet av kompetensutveckling och kontinuitet i verksamheten. Det är vår fasta övertygelse att det är socialsekreterare som stannar kvar och har förutsättningar och kompetens som kan göra skillnad, inte ökad kontroll.

Saco anser att det är missvisande att skriva om att arbete för att skapa ett nära ledarskap pågår. Så var det tidigare, men nu vakanshålls flera chefstjänster och situationen är ansträngd.

Saco ställer sig bakom och vill understryka behovet av att fortsätta med det lönestrukturella arbetet i förvaltningen och anser att det behöver avsättas pengar för att kunna genomföra detta.

Avslutande ord

Saco anser att det behöver göras långsiktiga och grundade analyser av hur behoven hos befolkningen i staden ser ut. Nämnden behöver en budgetram med förutsättningar att möta dessa behov och möjlighet att arbeta långsiktigt, Det måste vara balans mellan krav och resurser i verksamheten och personalen måste få förutsättningar att utföra arbetet med god kvalitet. Det är en social investering att satsa på människorna i staden! Hur ser politiken på sitt ansvar när det varje år ställs krav på minskade kostnader trots att förvaltningen inte har kunnat leva upp till kravet på effektivisering från föregående år?

Sacos representanter i förvaltningsrådet på Arbetsmarknads- och socialförvaltningen tackar för möjligheten att yttra sig kring ärendet.